

МЕТОДИКО-ДИДАКТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В АГРАРНИХ ЗВО

УДК 378:37.02

DOI: 10.12958/2227-2747-2026-1(191)-124-134

Чорнобай Віра Георгіївна,

старший викладач кафедри філології

Дніпровського державного аграрно-економічного університету,

м. Дніпро, Україна.

chornobai.vira@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-5195-5937>

Для цитування: Чорнобай В. Г. Методико-дидактичні технології викладання англійської мови в аграрних ЗВО. *Освіта та педагогічна наука*. 2026. № 1(191). С. 124–134. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-1\(191\)-124-134](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-1(191)-124-134)

References (стандарт APA): Chornobai, V. H. (2026). *Metodyko-dydaktychni tekhnolohii vykladannia anhliiskoi movy v ahrarnykh ZVO [Methodological and Didactic Technologies for Teaching English in Agricultural Higher Education Institutions]. Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences, 1(191), 124–134. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-1\(191\)-124-134](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-1(191)-124-134) [in Ukrainian].*

Постановка проблеми. Предмет «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» перетворилася на один із базових елементів сучасної системи вищої освіти, у засіб для досягнення професійної реалізації особистості. Це є неможливим без упровадження в навчальний процес класичних і новітніх методик та технік викладання як у форматі offline, так і дистанційно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різноманітних підходів у методиці викладання іноземних мов присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Аналіз літератури свідчить про диференціацію цілей навчання, які поділяють на практичні та наукові. Показово, що навіть у межах граматико-перекладного методу, орієнтованого насамперед на теоретичне засвоєння мови, простежується практичний складник – навчання читання та перекладу (Mart, 2013, с. 103). Важливим для нашого

дослідження є визначення І. В. Секрет, яка розглядає іншомовну компетентність як інтегральну якість особистості, що синтезує мовні знання та здатність до ефективної професійної комунікації. Г. І. Бородіна детально досліджує феномен сугестії та комунікативно-орієнтованого навчання під час вивчення іноземних мов (Бородіна, 2005), О. Л. Канюк розглядає сучасні підходи до іншомовної освіти майбутніх фахівців (Канюк, 2016), а К. Рябова основний акцент дослідження скерувала на перекладні методи навчання. Р. О. Гришкова встановила, що успішне формування іншомовної компетентності в студентів нефілологічних напрямів підготовки потребує наявності базових знань (як невід’ємних елементів іншомовної компетенції). Саме вони забезпечують виникнення в здобувачів освіти сталого позитивного ставлення до іншомовної культури та процесу опанування іноземної мови. Це, зі свого боку, сприяє розвитку

національної свідомості, толерантності, здатності розуміти традиції, звичаї, бізнес-етику та цінності представників інших народів (Гришкова, 2007, с. 10). Історію і практику використання методу проєктів (проєктний метод) вивчали В. Б. Гончарова, Ю. П. Аносова. Вони вважають, що на підготовчому етапі відбувається визначення цільових орієнтирів, які охоплюють низку взаємопов'язаних аспектів. Першочерговою є мета поглиблення програмових знань з англійської мови в межах опрацювання тематичного матеріалу. Поруч із цим передбачається розвиток іншомовної комунікативної компетентності студентів, а також удосконалення їхніх комунікативних, організаційних, пошукових і творчих здібностей. Важливе значення надається активізації особистісного потенціалу, формуванню здатності самостійно планувати власні дії, прогнозувати альтернативні шляхи виконання проєктних завдань. Окрему увагу зосереджено на розвитку навичок самоосвіти, особистої самореалізації та критичного мислення, що передбачає вміння складати семантичну карту (асоціативний куш), коригувати перебіг виконуваної роботи, а також вільно й аргументовано висловлювати думки в усній і письмовій формах (Гончарова, Аносова, 2013, с. 136–243).

Метою статті є аналіз комплексного підходу, використання різноманітних методик у викладанні англійської мови в ЗВО для немовних спеціальностей. У фокусі дослідження – ефективність сучасних методів навчання, доцільність інтеграції ІТ-інструментів та окреслення напрямів розвитку фахової комунікативної культури здобувачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під впливом глобалізаційних процесів, інтенсифікації суспільного життя та стрімкого розвитку інформаційних технологій роль іноземної мови в освітній

системі зазнала глибокої трансформації. Із другорядного навчального предмета вона перетворилася на базовий елемент сучасної освітньої парадигми, потужний засіб професійного становлення й самореалізації особистості. Ці зміни зумовили потребу в переосмисленні теоретико-методологічних засад викладання іноземних мов та пошуку ефективних шляхів їх практичної реалізації.

Будь-який навчальний процес у галузі іноземних мов вибудовується на чіткій системі взаємопов'язаних категорій, кожна з яких виконує свою унікальну функцію. Центральне місце в цій системі посідає методика навчання, яка постає як цілісна сукупність принципів, методів, прийомів, технологій, покликаних забезпечити досягнення навчальної мети. Методика не існує у вакуумі – вона реалізується через конкретні методи навчання, тобто систематизовані способи взаємодії викладача та студентів, завдяки яким відбувається передавання, засвоєння та практичне застосування знань, умінь і навичок.

Кожен метод, зі свого боку, втілюється через низку методичних прийомів – конкретних дій, що вирішують окремі завдання на певному етапі заняття. Наприклад, метод пояснення нового граматичного матеріалу може реалізовуватися через такі прийоми, як демонстрація таблиць, аналіз прикладів із тексту, зіставлення з аналогічними явищами в рідній мові. Вибір же конкретних методів і прийомів визначається панівним підходом – тією домінуючою ідеєю, що становить теоретичне підґрунтя всього навчального процесу. Ця ідея конкретизується в системі принципів – основоположних правил, які регулюють навчальну діяльність.

Усвідомлене конструювання навчального процесу починається з визначення мети навчання – того ідеального результату, до якого прагнуть викладач

і студенти. Мета визначає зміст, стратегію і тактику навчання, проте її досягнення неможливе без урахування конкретних умов – обставин, у яких перебігає навчальний процес. До таких умов належать рівень підготовки студентів, технічне оснащення аудиторій, кількість академічних годин, культурний контекст тощо. Реалізація поставленої мети в заданих умовах здійснюється за допомогою різноманітних засобів навчання – підручників, робочих зошитів, аудіо- та відеоматеріалів, інтерактивних дощок, комп'ютерних програм.

Усі ці категорії – мета, зміст, принципи, методи, прийоми, засоби й організаційні форми – перебувають у складній діалектичній єдності, утворюючи цілісну систему навчання. Система навчання є загальною моделлю освітнього процесу, що відповідає певній методичній концепції. Вона одночасно визначає всі компоненти навчання й сама детермінується ними, забезпечуючи внутрішню логіку та послідовність педагогічної діяльності.

Історія методики та технологій викладання іноземних мов постає як багата панорама різноманітних підходів, кожен із яких пропонував власне бачення того, як найефективніше опанувати чужоземну мову. Ця різноманітність не є хаотичною – вона відображає еволюцію наукових уявлень про природу мови, механізми її засвоєння та цілі навчання в різні історичні періоди.

Грамати́ко-перекладний метод постає як класичний зразок академічного підходу до вивчення мови. Його становлення відбувалося ще в епоху, коли головною метою було читання та розуміння текстів класичної літератури. Уявімо собі заняття, де перед студентами лежить уривок із роману Чарлза Діккенса. Викладач пропонує не просто прочитати текст, а ретельно проаналізувати кожне речення, визначити

граматичні конструкції, віднайти незнайомі слова та дібрати до них відповідники рідною мовою. Студенти старанно виписують лексику до словників, виконують вправи на переклад з англійської на українську й навпаки, пишуть диктанти та перекази. Граматика вивчається дедуктивно – спочатку правило, потім приклади його ілюструють. Цей метод потребує від студентів аналітичного мислення, посидючості й уваги до деталей. Він дає змогу глибоко засвоїти граматичну систему мови й накопичити значний пасивний словниковий запас, однак майже не розвиває навичок усного спілкування. Дослідники відзначають ключову роль грамати́ко-перекладного методу в розвитку методики мовного навчання. Його основні положення: а) інструктаж рідною мовою; б) пасивне засвоєння іноземної мови; в) пріоритет граматики; г) читання складних класичних текстів; д) переважання перекладу й аналізу речень (Підходи до вивчення іноземних мов).

На початку ХХ століття альтернативою грамати́ко-перекладному методу стає **природний, або прямий метод**. Його фундатори – Максиміліан Берліц і Франсуа Гуен – запропонували радикально інший шлях: вивчати іноземну мову так само, як запам'ятовується рідна. На уроку, організованому за цим методом, не почуєш жодного слова рідною мовою. Викладач показує на стілець і промовляє *chair*, на двері – *door*, на вікно – *window*. Він широко використовує жести, міміку, предмети навколишнього середовища, картинки. Студенти слухають, повторюють, поступово починають відповідати на прості запитання. Граматика не пояснюється – вона засвоюється інтуїтивно, через багаторазове вживання в мовленні. Цей метод створює ілюзію природного мовного середовища, проте потребує невеликих груп і високої мотивації учасників.

Аудіолінгвальний метод виникає в середині ХХ століття в Сполучених Штатах Америки, і його поява тісно пов'язана з потребами армії у швидкій підготовці вузькофахових фахівців в аграрно-промисловому комплексі, які володіють іноземними мовами. Психологічним підґрунтям цього методу став біхевіоризм – учення про те, що навички формуються через стимул, реакцію та підкріплення. Уявімо собі студію, де студенти в навушниках слухають диктора, який промовляє фрази англійською мовою. Пауза – студенти хором повторюють. Нова фраза – знову повторення. Поступово завдання ускладнюються: диктор промовляє: I go to school, а студенти мають трансформувати речення в минулий час – I went to school. Потім замінити підмет – She went to school. І так десятки, сотні разів. Метод ефективно формує міцний мовленнєвий автоматизм, проте ігнорує творчий, свідомий аспект мовленнєвої діяльності.

Ключова відмінність аудіолінгвального методу від прямого полягає в розстановці акцентів: перший зосереджується на граматичних структурах, майже не приділяючи уваги лексиці, тоді як для другого лексичне наповнення речення є вкрай важливим. За способом подання матеріалу аудіолінгвальний метод нагадує граматико-перекладний, оскільки базується на механічному заучуванні ізольованих речень. Водночас, на відміну від прямого методу, що відразу занурює учнів у процес імітації живого спілкування та навчає будувати зв'язні висловлювання, аудіолінгвальний метод на початковому рівні цього не передбачає (крім кількох простих діалогів). Саме орієнтація на імітацію, аналогію та повторення дає змогу вважати аудіолінгвальний метод наступником прямих методів, але з рисами, що дають змогу класифікувати його як непрямий (Мануєнкова, Колесник, 2012, с. 361–367).

Розроблений у Франції в 50-ті роки ХХ століття за участю лінгвістів П. Губерини, П. Ривана, Р. Мишеа, Ж. Гугенейма та А. Соважо, **аудіовізуальний метод** відомий під двома іншими назвами, що розкривають його суть. Він іменується *аудіовізуальним*, тому що базується на слуховому сприйнятті мови та зоровій невербальній наочності (діафільми, кіно). Визначення *«структурно-глобальний»* пояснюється тим, що навчання відбувається на основі відібраних мовних зразків, які засвоюються учнями глобально, без аналізу окремих складників. Метод набув поширення в багатьох країнах (Англія, Канада, Польща, Туреччина) і найчастіше застосовується для інтенсивної мовної підготовки дорослих у країні досліджуваної мови (Мануєнкова, Колесник, 2012).

У 1970-х роках на методичній арені з'являється **комунікативний підхід**, якому судилося стати домінуючим у сучасній освіті. Його поява була зумовлена новим соціальним замовленням: англійська мова перетворювалася на мову міжнародного спілкування, і головною метою навчання ставала здатність реально спілкуватися нею. Комунікативний підхід кардинально змінює атмосферу заняття. Зайдімо до аудиторії, де викладач працює за цим методом. Студенти сидять не за партами, а колом. Вони не повторюють механічно фрази за викладачем, а обговорюють реальну проблему: чи варто встановлювати відеокамери в громадських місцях для безпеки? Вони розігрують рольові ситуації: «Ви – менеджер готелю. До вас звертається гість, який незадоволений обслуговуванням. Заспокойте його та запропонуйте вирішення проблеми». Вони працюють у парах, обмінюються інформацією, доповнюють одне одного, дискутують. Помилки не переривають мовленнєвого потоку – викладач фіксує їх, але працює над ними пізніше,

не порушуючи комунікації. Мова стає не об'єктом вивчення, а засобом вирішення реальних життєвих завдань.

Структурний підхід пропонує іншу логіку організації матеріалу. Його прихильники переконані: будь-яка мова – це система, і вивчати її слід послідовно, від простого (найпоширеніших граматичних конструкцій і лексичних одиниць) до складного (фахової термінології та граматичних конструкцій, як-от Complex Object, Complex Subject), не порушуючи внутрішньої логіки. Тому спочатку засвоюється дієслово to be, потім теперішній простий час, потім теперішній тривалий, і лише після цього – минулі часи. Кожна нова структура спирається на попередню, і жоден етап не може бути пропущений (Rogers, 2003).

Лінгвосоціокультурний підхід збагачує комунікативну методика важливим виміром: мова не існує поза культурою. На практичному занятті, організованому за цим підходом, студенти не просто вивчають лексику на тему «Їжа: від сировини до блюда» – вони дізнаються, що таке afternoon tea для британця, чому в англійців прийнято платити окремо в ресторані, що означає запрошення for dinner o 19:00. Вони аналізують, чому в англійському листі спочатку пишуть адресу, а потім дату, які форми звертання доцільні в різних ситуаціях. Культурна необізнаність спричиняє не менше комунікативних невдач, ніж граматичні помилки, і лінгвосоціокультурний підхід прагне подолати цю прогалину.

Окрему групу становлять **діяльнісні та особистісно-орієнтовані підходи**. **Метод проєктів** перетворює навчання на дослідження. Студенти об'єднуються в групи й упродовж кількох тижнів працюють над створенням туристичного путівника рідним містом англійською мовою. Вони збирають інформацію в бібліотеках

та інтернеті, фотографують визначні пам'ятки, беруть інтерв'ю в іноземних туристів, пишуть тексти, монтують відео. Викладач не стоїть над ними, а поруч – консультує, спрямовує, допомагає віднайти потрібне джерело, редагує тексти. Коли проєкт завершено, студенти презентують його перед аудиторією, і в їхніх очах – гордість за зроблене власноруч.

Проблемно-пошуковий метод створює на занятті ситуацію інтелектуального виклику. «Уявіть, – звертається викладач до студентів, – що ваша компанія планує вийти на міжнародний ринок, але більшість співробітників не володіють англійською мовою. Керівництво вважає, що курси – це зайві витрати. Ваше завдання – підготувати переконливу презентацію про економічну доцільність навчання персоналу». Студенти поринають у проблему: аналізують статистику, досліджують досвід успішних компаній, готують інфографіку, відпрацьовують навички переконливої комунікації.

Особистісно-орієнтований метод визнає: у групі немає двох однакових студентів. Один краще сприймає інформацію на слух, інший – візуально; один полюбляє працювати самостійно, інший – у команді; один захоплюється технікою, інший – модою. Тому на уроку з теми «Хобі» студенти отримують різні завдання: Іван готує презентацію про комп'ютерні ігри, Віра записує Reels про сублімовані овочі тривалого зберігання, Олена пише есе про вишивку, Андрій записує подкаст про риболовлю, Марія створює відеоблог про догляд за кімнатними рослинами. Кожен працює в комфортному для себе темпі, вибирає зручний формат, використовує автентичні матеріали зі сфери власних інтересів.

Серед **спеціалізованих методик** особливе місце посідає **метод фізичного реагування**. На практичному занятті,

організованому за цим методом, здобувачі-початківці не промовляють жодного слова впродовж перші 20–40 хвилин заняття. Вони лише слухають і виконують команди викладача: *Come in. Sit down on seats you choose. Stand up. Take your pencils. Take your neighbor's pencil. Give it to a student behind.* Їхнє тіло запам'ятовує мову раніше, ніж свідомість. Лише через кілька уроків, коли студенти вже впевнено реагують на команди, їм дозволяється промовляти – спочатку окремі слова, потім цілі фрази.

Суггестопедія, розроблена болгарським психотерапевтом Георгієм Лозановим, пропонує зовсім інший підхід. У спеціально обладнаній аудиторії з м'яким освітленням і зручними кріслами звучить повільна класична музика. Кожен студент вибирає собі нове ім'я – англійське, французьке, іспанське, залежно від мови, яку вивчає, і коротко описує свою вигадану біографію. Викладач читає текст іноземною мовою, узгоджуючи ритм мовлення з ритмом музики. Студенти не напружуються, не намагаються запам'ятати – вони розслаблені, їхня свідомість відкрита для сприйняття. За одне заняття вони засвоюють обсяг матеріалу, який за звичайних умов потребував би кількох днів.

Метод Міллера ґрунтується на важливому спостереженні: наша пам'ять краще утримує не окремі одиниці, а їхні об'єднання. Тому студенти за цим методом не вчать слова *make, decision, take, photo, do, homework* окремо. Вони засвоюють цілі блоки: *make a decision, take a photo, do homework*. Згодом, опинившись у ситуації реального спілкування, вони не конструюватимуть фразу з окремих цеглинок – вони вийматимуть з пам'яті готові конструкції, що значно прискорює мовлення та зменшує кількість помилок.

Мнемотехніка пропонує механізм, що полегшує запам'ятовування. Студент,

якому потрібно вивчити слово *unicorn*, уявляє казкового єдиного рога, що пасеться на зеленому лузі, його ріг сяє на сонці, а навколо літають метелики. Що яскравіший, емоційніший, деталізованіший образ, то міцніший зв'язок між словом і його значенням.

Серед численних методичних інструментів сучасного викладача особливе місце посідає навчальна гра. Інтерес до ігрових технологій не є випадковим – він базується на кількох ключових передумовах: а) сучасний освітній процес потребує методів, здатних оптимізувати навчання, підвищити мотивацію студентів, активізувати їхню пізнавальну діяльність; б) для викладача іноземної мови головним завданням є формування навичок усного мовлення, а гра створює природну мотивацію до комунікації. Спостерігаючи за грою на практичному занятті з іноземної мови, атмосфера в аудиторії завжди змінюється позитивно для навчального процесу. Зникає скутість, страх помилитися, невпевненість. Студенти захоплені процесом, вони забувають, що це урок, що їх оцінюють, що треба говорити правильно. Вони просто грають – і водночас навчаються.

Фонетичні ігри допомагають подолати один із найскладніших бар'єрів – чужу звукову систему. У грі *Spell it* викладач вимовляє слово, а студенти прописують на дошці слово та транскрипцію. Хто помилився – вибуває, хто залишився до кінця – перемагає. У грі *Guess What* студенти прослуховують низку слів – *rice, island, write* – і мають зрозуміти та сказати, який звук спільний. Скоромовки перетворюються на веселе змагання: хто швидше й чіткіше промовить *Peter Piper picked a peck of pickled peppers* для розминки, *How much wood would a woodchuck chuck if a woodchuck could chuck wood?* – складніше, і найважча – *I slit a sheet, a sheet I slit, upon a slitted sheet I sit*. Артикуляційний

апарат тренується, вимова поліпшується, а студенти сміються з власних помилок і не бояться їх.

Лексичні ігри активізують словниковий запас. У грі Memory Game студенти сидять колом. Перший називає слово до теми «Погода»: rain. Другий повторює rain і додає своє: humidity. Третій має пригадати rain, humidity і назвати fog. Ланцюжок подовжується, доки хтось не помилиться. Гра Vegetables пропонує інше завдання: один студент описує овоч, не називаючи його: *It's round. It always has a strong smell. It consists from many layers.* Інші відгадують: *Is it a fennel? – No. – Is it an onion? – Yes!* У грі Antonyms ведучий студент промовляє: *The field is flat,* а студент-гравець утворює протилежне твердження: *The field is hilly.*

Граматичні ігри обертають нудне заучування правил на захопливе інтелектуальне змагання. Мета гри Transformation полягає у видозміні речень відповідно до визначеного завдання: додати слово, змінити граматичну форму чи перебудувати порядок слів. Наприклад, *Students get to university on foot → Does students get to university on foot? → Students catch the bus to get to university.* Гра Questions and Answers тренує вміння ставити запитання: на дошці написано *Farmer's favourite season is winter/spring/summer/autumn.* Студенти по черзі ставлять запитання, намагаючись відгадати, яку пору року загадав викладач: *Does farmer like summer because it's very sunny and hot? Which season does the farmer prefer to relax? Is Spring the busiest for a farmer?*

Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій та дистанційного навчання. Сучасна освітня реальність немислима без цифрових технологій. Дистанційне навчання, ще вчора сприймане як допоміжна форма, сьогодні стало повноцінним компонентом освітньої

системи, що вимагає від викладача перегляду усталених методик і пошуку нових прийомів роботи.

Відеоконференція в Zoom чи Google Meet – це не просто лекція через екран. Це нове комунікативне середовище із власними законами. Викладач уже не стоїть біля дошки – він демонструє екран, на якому з'являються інтерактивні вправи, створені в LearningApps. Студенти не піднімають руки – вони пишуть відповіді в чаті або на спільній онлайн-дошці Padlet. Вони не приносять роздруковані фотографії – вони створюють спільну презентацію в Google Slides, працюючи над нею одночасно з різних куточків країни.

Адаптація традиційних методів до онлайн-формату відкриває нові можливості. Комунікативний метод реалізується через міжнародні телемости, коли студенти з України спілкуються з носіями мови не тільки на заняттях, а й на науково-практичних конференціях. Природний метод отримує невичерпне джерело автентичного матеріалу: YouTube-канали, подкасти, фільми в оригіналі, новинні сайти, блоги – усе це доступне студенту будь-коли і будь-де. Аудіолінгвальний метод знаходить своє продовження в мобільних додатках: Duolingo, Babbel, Lingualeo пропонують тисячі вправ на повторення й автоматизацію мовних структур.

Особливого значення в дистанційному форматі набувають **синхронні** (відеоконференції, вебінари, онлайн-уроки в реальному часі) та **асинхронні** (форуми, електронна пошта, спільні документи) форми роботи. Студенти отримують завдання в системі управління навчанням (Moodle, Google Classroom), виконують його у зручний для себе час, отримують фідбек від викладача, беруть участь у дискусіях на форумі. Гнучкість, відкритість та легкий доступ дистанційного навчання роблять його не тимчасовою

альтернативою, а невід'ємною частиною сучасної освітньої парадигми.

Висновки та перспективи подальших розробок. Сучасне викладання іноземних мов постає як складне, багатовимірне явище, що синтезує надбання різних методичних шкіл і напрямів. Жоден із розглянутих методів не є універсальним або абсолютно досконалим. Кожен має свої сильні сторони й обмеження, свою сферу найефективнішого застосування. Граматико-перекладний метод незамінний для глибокого аналітичного засвоєння мовної системи, комунікативний – для розвитку навичок реального спілкування, ігрові технології – для підвищення мотивації, дистанційні форми – для забезпечення доступності освіти.

Майстерність сучасного викладача полягає не в догматичному дотриманні одного методу, а в гнучкому, ситуативно зумовленому комбінуванні різних підходів. Він вибирає граматико-перекладний метод, коли студентам потрібно зрозуміти складну граматичну структуру. Він застосовує комунікативний підхід, коли головне завдання – навчити вільно висловлювати думки. Він використовує гру, коли відчуває втому в аудиторії, і впроваджує дистанційні технології, коли студенти не можуть бути присутніми фізично.

Така поліметодична стратегія забезпечує не лише ефективне формування мовної та комунікативної компетенцій, а й розвиток особистості, здатної до самоосвіти, критичного мислення, міжкультурної взаємодії. У світі, де кордони стають дедалі прозорішими, а комунікація – дедалі інтенсивнішою, володіння іноземними мовами перетворюється не просто на академічну навичку, а на життєву необхідність і потужний інструмент самореалізації. І саме від методичної компетентності викладача залежить, чи стане цей інструмент для студента зручним і ефективним.

Література

1. Бородіна Г. І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземній мові у немовному вузі. *Іноземні мови*. 2005. № 2. С. 28–30.
2. Гончарова В. Б., Аносова Ю. П. Метод проектної діяльності на заняттях іноземної мови за професійним спрямуванням у ВНЗ I–II р.а. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*. 2013. Вип. 3(4). С. 136–243.
3. Гришкова Р. О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей : монографія. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. 424 с.
4. Канюк О. Л. Сучасні підходи до іншомовної освіти майбутніх фахівців. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Вип. 1(38). С. 130–133.
5. Мануєнкова О. О., Колесник А. О. Аудіолінгвальний та аудіовізуальний методи навчання іноземним мовам. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2012. Вип. 2(16). С. 361–367. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/16373>
6. Підходи до вивчення іноземних мов: діахронічний аспект. URL: <https://ukped.com/statti/skarbnichka/780-pidkhody-do-vyvchennya-inozemnykh-mov-diakhronichnyy-aspekt.html>
7. Рябова К. О. Перекладні методи навчання. URL: <http://www.kamts1.kpi.ua>
8. Секрет І. В. Іншомовна професійна компетентність. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc/Sekret.pdf>
9. Mart C. T. The Grammar-translation Method and the Use of Translation to Facilitate Learning in ESL Classes. *Journal of Advances in English Language Teaching*. 2013. Vol. 1, No. 4. P. 103–105.
10. Rogers E. M. *Diffusion of Innovations*. (5th ed.). New York : Free Press, 2003.

References

1. Borodina, H. I. (2005). Komunikatyvno-orientovane navchannia inozemniy movi u nemovnomu vuzi [Communicatively-oriented foreign

language teaching in a non-language university]. *Inozemni movy – Foreign languages*, (2), 28–30 [in Ukrainian].

2. Honcharova, V. B., & Anosova, Yu. P. (2013). Metod proektnoi diialnosti na zaniattiakh inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam u VNZ I–II r.a. [The method of project activity in foreign language classes for professional orientation in universities of the 1st and 2nd grades]. *Informatsiini tekhnologii v osviti, nauzi ta vyrobnytstvi – Information technologies in education, science and production*, 3(4), 136–243 [in Ukrainian].

3. Hryshkova, R. O. (2007). Formuvannia inshomovnoi sotsiokulturnoi kompetentsii studentiv nefilolohichnykh spetsialnosti [Formation of foreign language sociocultural competence of students of non-philological specialties]. *Mykolaiv : Vyd-vo MDHU im. Petra Mohyly* [in Ukrainian].

4. Kaniuk, O. L. (2016). Suchasni pidkhody do inshomovnoi osvity maibutnikh fakhivtsiv [Modern approaches to foreign language education of future specialists]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: "Pedagogika. Sotsialna robota" – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: "Pedagogy. Social work"*, 1(38), 130–133 [in Ukrainian].

5. Manuienkova, O. O., & Kolesnyk, A. O. (2012). Audiolinhalnyi ta audiovizualnyi metody navchannia inozemnym movam [Audiolingual and audiovisual methods of teaching foreign languages]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh – Economic strategy and prospects for the development of trade and services*, 2(16), 361–367 [in Ukrainian].

6. Pidkhody do vuvchennia inozemnykh mov: diakhronichni aspekt [Approaches to learning foreign languages: diachronic aspect]. Retrieved from <https://ukped.com/statti/skarbnichka/780-pidkhody-do-vuvchennia-inozemnykh-mov-diakhronichny-aspekt.html> [in Ukrainian].

7. Riabova, K. O. Perekladni metody navchannia [Translational teaching methods]. Retrieved from <http://www.kamts1.kpi.ua> [in Ukrainian].

8. Sekret, I. V. Inshomovna profesiina kompetentnist [Foreign language professional competence].

Retrieved from <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc/Sekret.pdf> [in Ukrainian].

9. Mart, C. T. (2013). The Grammar-translation Method and the Use of Translation to Facilitate Learning in ESL Classes. *Journal of Advances in English Language Teaching*, 1(4), 103–105 [in English].

10. Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*. (5th ed.). New York: Free Press [in English].

Чорнобай В. Г. Методико-дидактичні технології викладання англійської мови в аграрних ЗВО

У сучасному глобалізованому світі володіння іноземною мовою стає не просто перевагою, а необхідною умовою професійної реалізації та соціокультурної адаптації особистості. Іноземна мова відкриває доступ до світових інформаційних ресурсів, забезпечує можливість міжкультурної комунікації та сприяє академічній мобільності. Водночас процес її засвоєння активізує когнітивні механізми особистості, розвиває логічне мислення, тренує пам'ять і формує вміння чітко й аргументовано висловлювати власні думки. Сучасна методика викладання іноземних мов у закладах освіти характеризується розширенням методичного інструментарію викладача. Однією з провідних тенденцій стає активне впровадження навчальних ігор у поєднанні з мультимедійними засобами у структуру практичних занять. Сучасна методика викладання іноземних мов у закладах вищої освіти характеризується поліпарадигмальністю, де різні підходи не стільки конкурують, скільки взаємодоповнюють один одного. У статті розглянуто такі методи викладання іноземної мови: філологічні ігри (фонетичні, лексичні, граматичні), граматико-перекладний метод, природний (прямий), аудіолінгвальний метод, метод проєктів, проблемно-пошуковий метод, а також спеціфічні методики: метод фізичної реакції,

сугестопедія, метод Міллера та мнемотехніка. Розглянуто їх переваги та недоліки. Показані підходи, впроваджені до практичних занять: комунікативний підхід (основа занять), структурний (побудова теоретичної та практичної частин заняття), лінгвосціолокультурний (студент має не лише знати лексику та граматику, а й володіти соціокультурними кодами: нормами поведінки, традиціями, невербальними засобами спілкування, історико-культурними реаліями), діяльнісний (занурення здобувачів у фахову лексику через діалоги, монологи – виступи, обговорення аудіо- та відеофайлів), особисто-орієнтований підхід (навчання спрямоване не на «передавання» знань, а на фасилітацію, стимулювання внутрішніх механізмів розвитку; пріоритетними стають такі особистісні новоутворення, як рефлексія, автономність, здатність до свідомого вибору, креативність). У сучасній методиці викладання англійської мови домінують комунікативно-орієнтовані підходи. Найбільш затребуваними серед них є комунікативний, проектний, інтенсивний та діяльнісний методи.

Ключові слова: пізнавальна діяльність, інтерес до іноземної мови, методологія навчання, техніки навчання, іншомовна компетентність, професіоналізм, комунікація, граматики-перекладний метод, свідомо-порівняльний метод, аудіолінгвальний метод, метод свідомого оволодіння кодом, метод фізичної реакції, емоційно-смісловий метод.

Chornobai V. H. Methodological and Didactic Technologies for Teaching English in Agricultural Higher Education Institutions

In today's globalized world, foreign language proficiency is not just an advantage, but a prerequisite for professional fulfillment and sociocultural adaptation. Foreign languages open up access to global information resources, enable intercultural communication, and

promote academic mobility. At the same time, the process of learning a foreign language activates cognitive mechanisms, develops logical thinking, trains memory, and forms the ability to express one's thoughts clearly and reasonably. The methodological toolkit of a modern teacher consists of various methods and techniques for teaching a foreign language, and the use of educational games is increasingly used during practical classes. Modern methods of teaching foreign languages in higher education institutions are characterized by polyparadigmaticity, where different approaches do not so much compete as complement each other. Higher education institutions are characterized by polyparadigmaticity, where different approaches do not so much compete as complement each other. The article discusses the following methods of teaching a foreign language: philological games (phonetic, lexical, grammatical), the grammar-translation method, the natural (direct) method, the audio-lingual method, the project method, the problem-search method, as well as specific techniques: the physical reaction method, suggestopedia, the Miller method, and mnemonics. Their advantages and disadvantages are considered. The approaches implemented in practical classes are shown: communicative approach (the basis of classes), structural (construction of theoretical and practical parts of the class), linguo-sociocultural (the student must not only know vocabulary and grammar, but also master sociocultural codes: behavioral norms, traditions, nonverbal means of communication, historical and cultural realities), activity-based (immersion of students in professional vocabulary through dialogues, monologues – speeches, discussion of audio and video files), and a person-centered approach (learning is not aimed at “transferring” knowledge, but on facilitating and stimulating internal mechanisms of development. Priority is given to such personal developments as reflection, autonomy, the ability to make conscious choices, and creativity). At these stages of English language teaching,

communicative-oriented concepts have found the widest application. Among them, the most popular are communicative, project-based, intensive, and activity-based methods.

Keywords: cognitive activity, interest in a foreign language, teaching methodology,

teaching techniques, foreign language competence, professionalism, communication, grammar-translation method, conscious-comparative method, audio-lingual method, conscious code acquisition method, physical reaction method, semi-emotional method.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 13.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026